ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ 35 /2568

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring)

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการโดยการรับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าซึ่งเรียกว่าธุรกิจแฟ็กเตอริง (factoring) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงการบริหารบัญชีลูกหนี้ การเรียกเก็บหนี้ทางการค้าและการรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด โดยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลมาเป็นลำดับจนครอบคลุมการรับโอนหนี้ทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แบ่งเป็นธุรกิจแฟ็กเตอริงที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟ็กเตอริงทันที (funded factoring) และธุรกิจแฟ็กเตอริงประเภทที่ยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์กำกับดูแลโดยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทน (risk and reward) เป็นสำคัญ ทั้งนี้ สำหรับธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศให้เป็นไปตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้ที่เป็นสากล เช่น General Rules for International Factoring (GRIF)

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นการสนับสนุนการค้าให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงให้รองรับกรณีที่มีการประกันความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกิจแฟ็กเตอริงทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ภายใต้หลักการเดิมในการกำกับดูแลที่พิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 20/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ธุรกิจแฟ็กเตอริง” หมายความว่า ธุรกิจที่ลูกค้าตกลงโอนหรือจะโอนหนี้ทางการค้าภายในประเทศหรือระหว่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง โดยผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงนั้นตกลงจะให้สินเชื่อ หรือรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด ซึ่งรวมถึงการรับที่จะดำเนินธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

(1) บริหารบัญชีลูกหนี้

(2) เรียกเก็บหนี้ทางการค้า

ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงอื่นซึ่งรับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงตามวรรคหนึ่งและรับที่จะดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ของวรรคหนึ่งด้วย

“ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้รับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

"ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้และอาจทำหน้าที่ให้ข้อมูลประวัติด้านเครดิตของลูกหนี้ต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงด้านการส่งออกที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

"สัญญาแฟ็กเตอริง" หมายความว่า สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างธนาคารพาณิชย์ฝ่ายหนึ่งกับลูกค้าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยลูกค้าตกลงโอนและธนาคารพาณิชย์ตกลงรับโอนหนี้ทางการค้าที่ลูกค้ามีสิทธิเรียกร้องเหนือลูกหนี้ เพื่อดำเนินธุรกรรมภายใต้ธุรกิจแฟ็กเตอริง และให้หมายความรวมถึงกรณีที่ธนาคารพาณิชย์รับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงมาอีกทอดหนึ่งด้วย

"ลูกค้า" หมายความว่า ผู้ขายสินค้าหรือบริการแก่ลูกหนี้ และมีสิทธิได้รับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ทางการค้าจากลูกหนี้

"ลูกหนี้" หมายความว่า ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการจากลูกค้าและมีหน้าที่ต้องชำระหนี้อันเนื่องมาจากหนี้ทางการค้าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต่อมาลูกค้าได้โอนสิทธิการรับชำระหนี้ทางการค้านั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัญญาแฟ็กเตอริง

"หนี้ทางการค้า" หมายความว่า เงินค่าสินค้าหรือบริการที่ลูกหนี้ต้องชำระให้แก่ลูกค้าอันเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขายสินค้าหรือบริการที่มีการเปิดเล็ตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit: L/C)

“การบริหารบัญชีลูกหนี้” หมายความว่า การจัดทำทะเบียนและ/หรือรายงานบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบข้อมูลเครดิตและสถานภาพของลูกหนี้ การควบคุมดูแลยอดหมุนเวียนและยอดคงค้างของลูกหนี้ให้เหมาะสม

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2 หลักการ

การประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงเป็นธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อระยะสั้นเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการทั้งการค้าที่เกิดขึ้นภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยที่ในปัจจุบันผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกองค์กรกลางระหว่างประเทศจะต้องถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานที่องค์กรกลางระหว่างประเทศนั้นบังคับใช้ ซึ่งจะกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้งที่อยู่และไม่อยู่ภายใต้แนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากล หากประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงต้องมีความพร้อมในด้านระบบการวิเคราะห์สินเชื่อ การบริหารความเสี่ยง การติดตามหนี้ และการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเช่นเดียวกับที่ใช้ในการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อโดยทั่วไปของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงคุณภาพของลูกค้าและลูกหนี้เป็นหลัก มิใช่มุ่งเน้นเพียงการเพิ่มปริมาณธุรกรรม เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบโดยตรงต่อฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะธุรกรรม ธุรกิจของลูกค้าและลูกหนี้และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และมีการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ รวมถึงระบบงานและระเบียบการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับการประกอบธุรกิจได้ และต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี อาทิ จัดให้มีขั้นตอนและวิธีการประเมินเครดิตของลูกค้าและลูกหนี้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

5.3 คุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง

ธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

5.3.1 มีฐานะการเงินและฐานะการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถกันเงินสำรองได้ครบถ้วนและดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาระผูกพันไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหรือสั่งการเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งสามารถดำรงอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการสั่งการเป็นกรณีพิเศษ

5.3.2 มีระบบงาน ระบบข้อมูล และมีบุคลากรเพียงพอเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์เพียงพอ

ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงที่จะประกอบธุรกิจดังกล่าวที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน** โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งผลการพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหนังสือแสดงความจำนงและเอกสารที่เกี่ยวข้องถูกต้องครบถ้วน หากธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้แจ้งผลการพิจารณาภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงแล้ว

5.4 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ

5.4.1 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงทั้งธุรกรรมการค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

(1) ธุรกิจแฟ็กเตอริงที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟ็กเตอริงทันที (funded factoring)

(2) ธุรกิจแฟ็กเตอริงที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟ็กเตอริงจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring)

ทั้งนี้ ในการทำสัญญาแฟ็กเตอริงตาม (1) และ (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ และในการทำสัญญาแฟ็กเตอริงตาม (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายสินค้า

5.4.2 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้ โดยจำกัดขอบเขตธุรกรรมเฉพาะธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศ ซึ่งลูกค้าและลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการในประเทศและมีมูลหนี้ที่จะรับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินบาท ทั้งนี้ ขอบเขตการประกอบธุรกิจต้อง

เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยขอบเขตการประกอบธุรกิจและขอบเขตการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รวมทั้ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.5 หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ

5.5.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการทำธุรกรรมดังนี้

(1) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ **รวมถึงคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์** ต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

(2) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต้องจัดให้มีระบบงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเป็นผู้กำหนด อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบนโยบาย กลยุทธ์ ขั้นตอนการปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ระบบการจัดการ และระบบบัญชี

(3) ระบบงานที่เกี่ยวกับระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงอย่างน้อยต้องครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

(3.1) ระบบการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้าและลูกหนี้โดยเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเครดิตลูกค้าและลูกหนี้ที่จะรับโอนให้เป็นไปตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ และมีระบบการกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้า โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เช่น การกำหนดเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อที่จำเป็น ได้แก่ ใบกำกับสินค้า (invoice) และเอกสารการค้าอื่น ๆ

(3.2) ระบบการติดตามหนี้ที่รับโอนมาตามสัญญาแฟ็กเตอริง ซึ่งจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้และลูกค้า เช่น ความมีอยู่จริงของหนี้ทางการค้าที่รับโอน คุณภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงการค้า

(3.3) การบริหารความเสี่ยงด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การประกันภัยหรือการเรียกเงินประกันตามคุณภาพของลูกค้าและประเภทของธุรกรรม รวมทั้งการกระจายความเสี่ยงอันเกิดจากการกระจุกตัวของลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง

(3.4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อการติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีสัญญาแฟ็กเตอริงเป็นหนังสือและมอบให้แก่ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลและทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับธุรกรรม โดยในสัญญาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดกำหนดไว้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

(1) จำนวนวงเงินที่จะรับโอน

(2) สิทธิเรียกร้องที่จะรับโอน หรือวิธีการเลือกสิทธิเรียกร้องดังกล่าว

(3) วิธีการในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า โดยให้แนบรายละเอียดไว้กับคู่ฉบับของสัญญาที่มอบให้แก่ลูกค้า

(4) ค่าใช้จ่ายและเบี้ยปรับต่าง ๆ

(5) อายุสัญญา

ทั้งนี้ รายละเอียดตาม (3) และ (4) ธนาคารพาณิชย์อาจจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายสัญญาอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาได้

5.5.3 การแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ตามสัญญาแฟ็กเตอริงนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์มีการตกลงกับลูกค้าเป็นอย่างอื่น มิฉะนั้นธนาคารพาณิชย์จะสามารถเรียกดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ได้เพียงเท่าที่ระบุไว้ในสัญญา

5.6 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

5.6.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดของแต่ละประเภทธุรกิจแฟ็กเตอริงที่กำหนดในเอกสารแนบ โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแล สรุปได้ดังนี้

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
3. การบันทึกบัญชี	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยการคำนวณจำนวนเงินสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินกว่าที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง การดำรงเงินกองทุน การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และแบบรายงานที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง

---

1. คำจำกัดความ

"สัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย (with recourse)" หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอริงที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

"สัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย (without recourse)" หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอริงที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

2. หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ธนาคารพาณิชย์ต้องประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 <u>ธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศ</u> ให้ถือปฏิบัติดังนี้

	กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย	**กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย**
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกลูกค้า	ให้บันทึกลูกหนี้
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกค้า	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกค้า	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศ**และมีการประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้** ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้ำประกัน**หรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี**

2.2 <u>ธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศ</u> ให้ถือปฏิบัติดังนี้

2.2.1 กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย: ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงภายในประเทศกรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย ตามข้อ 2.1

2.2.2 กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย

(1) กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงที่มีผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) เป็นผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1.1) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)

	ประเภท funded factoring	**ประเภท unfunded factoring**
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายหนี้ทางการค้าให้กับลูกค้า
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

(1.2) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)

	ประเภท funded factoring และ ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกหนี้ที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์มีต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ยและมีการประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้ำประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี

(2) กรณีอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (1)[1] ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงภายในประเทศ ตามข้อ 2.1

[1] เช่น 1) กรณีที่ไม่มีผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ 2) กรณีที่ผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) หรือ 3) กรณีที่ผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้เป็น**ผู้รับประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance)**

คำถาม-คำตอบแนบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 35/2568

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring)

ลงวันที่ 3 กันยายน 2568

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
1.	กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงและมีการประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้คำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) อย่างไร **(วันที่ 20 มกราคม 2569)**	ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่เช่นเดียวกับกรณีที่มีการค้ำประกันหรือการรับประกันความเสี่ยง โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) ข้อ 5.3.8 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าที่มีการประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance) หรือข้อ 5.3.9 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ที่มีการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (ที่ไม่เข้าข่ายธุรกรรม credit derivatives) แล้วแต่กรณี เช่น - กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงและมีการทำประกันภัยสินเชื่อทางการค้ากับบริษัทประกันภัย ให้สามารถนับบริษัทประกันภัยดังกล่าวเป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ได้ โดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ 5.3.8 - กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงและมีธนาคารพาณิชย์อีกแห่งมาเป็นผู้ค้ำประกันความเสี่ยงในการทำธุรกรรม ให้สามารถนับธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้รับประกันความเสี่ยงเป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ได้ โดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ 5.3.9